

Barnahús, tilvísanir í Barnahús og hlutverk barnaverndar

Ólöf Ásta Farestveit

Forstöðumaður

Sérhæfður rannsakandi

Barnaverndarstofa 7. janúar 2019

Barnahús

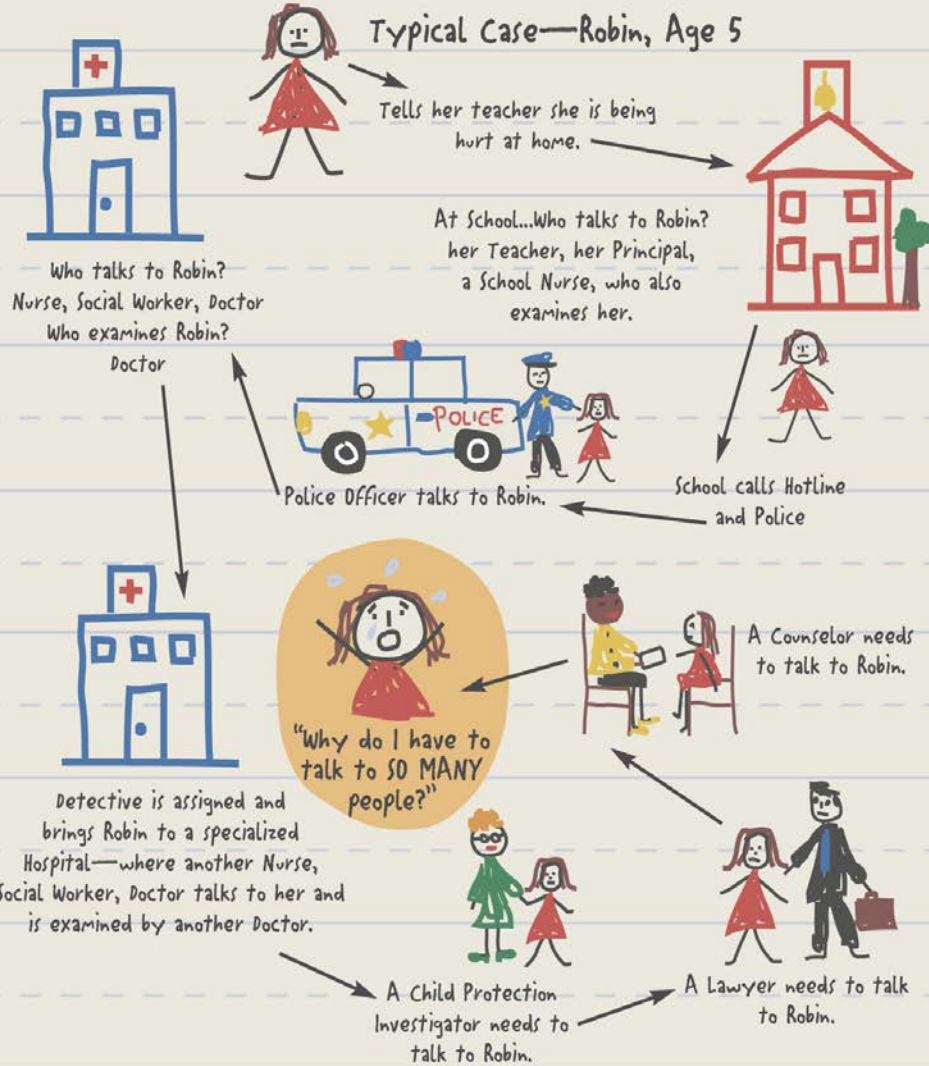
- Stofnað 1. nóvember 1998
- Staðsett í íbúðarhverfi í Reykjavík
- Þjónar börnum frá 3 ½ árs til 18 ára
- Kynferðislegt ofbeldi, líkamlegt ofbeldi, heimilisofbeldi
- Vegalaus börn
- Könnunarviðtöl / skýrslutökur
- Greining og meðferð fyrir þolendur
- Læknisskoðun
- Öll þjónusta á einum stað

Changing the Child Abuse System

WHAT USED TO HAPPEN WHEN KIDS NEEDED HELP FOR ABUSE

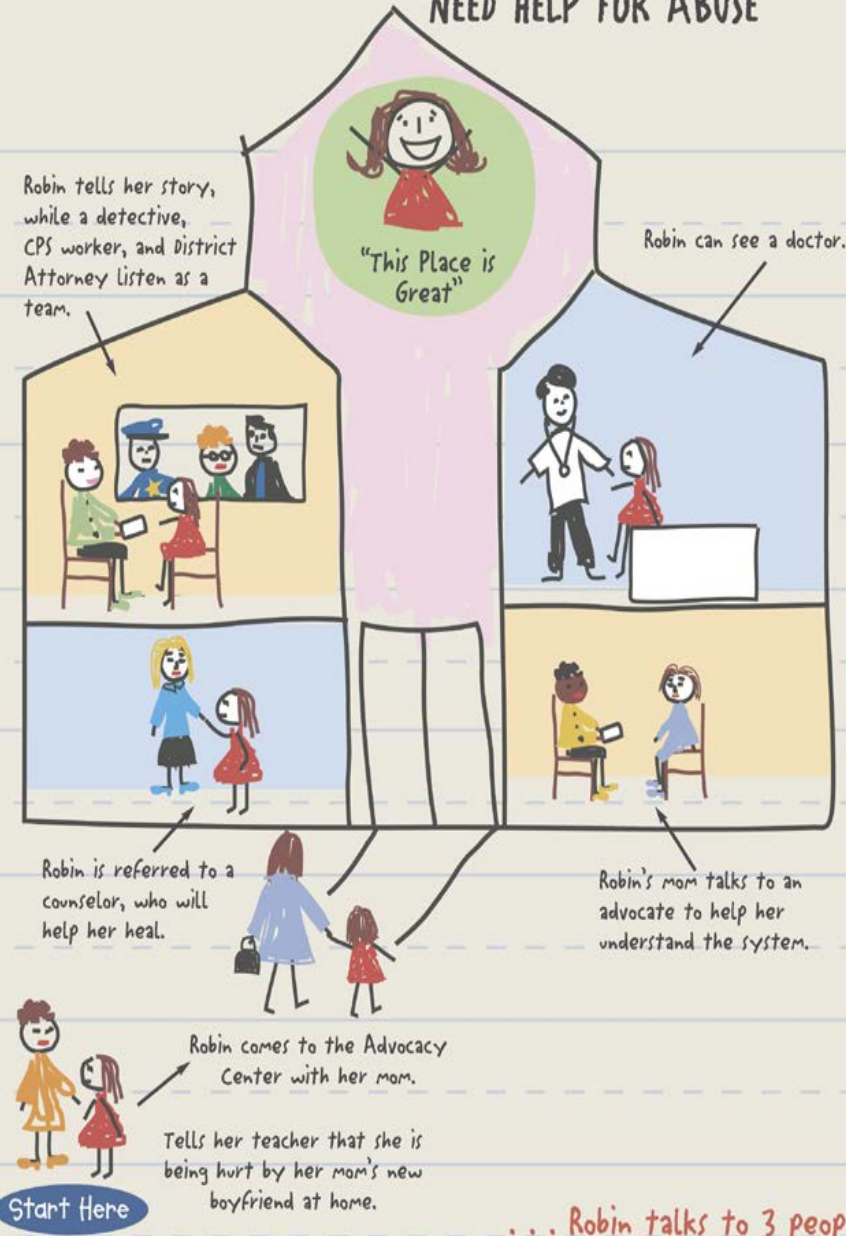
Typical Case—Robin, Age 5

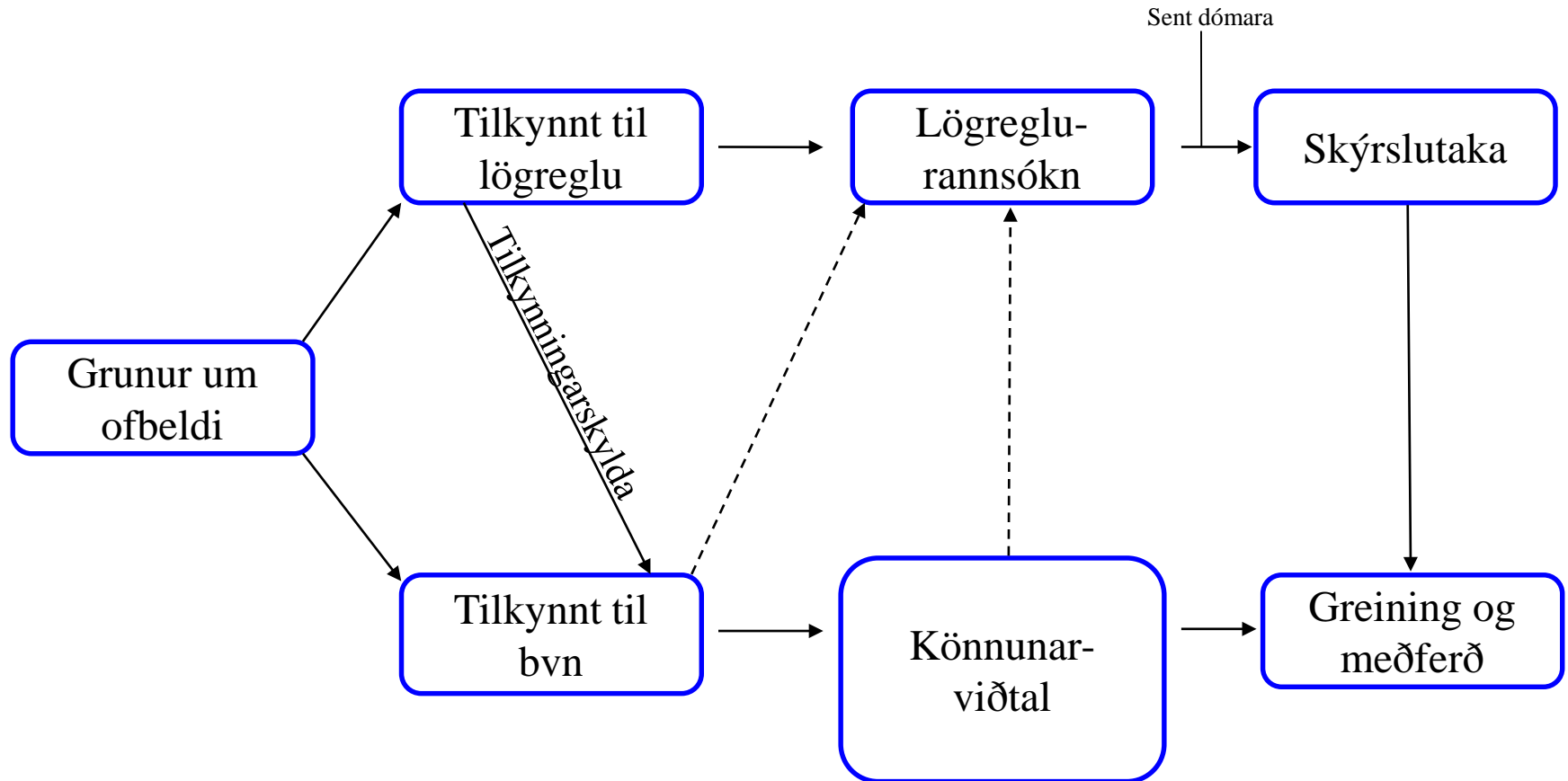
Robin had to talk to 15 people, but now . . .
(turn over)

Changing the Child Abuse System

WHAT HAPPENS TODAY WHEN KIDS NEED HELP FOR ABUSE

. . . Robin talks to 3 people

Skýrslutökur fyrir dómi

- Skýrslutaka í Barnahúsi
- 3 ½ til 15 ára
- 15-18 ára hjá lögreglu
- Tekið upp á DVD
- Gagnreynd yfirheyrslutækni
- Spyrill með þekkingu á þroska barna
- Dómari stýrir skýrslutökunni

Rannsóknarviðtal/ Könnunarviðtal

- Kynferðisleg hegðun
- Gerandi undir sakhæfisaldri
- Systkini þolenda
- Óljósar upplýsingar
- Ekki vilji til að kæra mál
- Sama viðtalstækni

Vegalaus börn

- Einungis rannsóknarviðtal
 - Aðstæður í heimalandi
 - Ástæða flóttu
 - Ástæða komu til Íslands
 - Flóttaleið
 - Ofbeldi
 - Líðan og væntingar til framtíðar
- Túlkur
- Útlendingastofnun
- Talsmaður frá Rauða krossinum
- Barnaverndarnefnd
- Bvn. ber ábyrgð á að tryggja viðeigandi meðferð

Líkamlegt ofbeldi

- Ákveðið að bæta við LOF málum
- Hófst formlega við flutning Barnahúss síðla árs 2014
- Skýrslutökur en ekki könnunarviðtöl
- Greining og meðferð

Rannsóknarviðtal

- NICHD (national institute of child health and human development) NCAC (national child advocacy center)
- Gagnreynd aðferð
- Markmið að kalla fram frjálssa frásögn
- Opnar spurningar
- Vinna sig áfram eftir frásögn barnsins

Aldurstengd geta barna til að tjá sig

Aldur	Hver	Hvað	Hvar	Hvernig	Hvenær	Hversu oft	Atburðarás
3½							
4							
5-6							
7-8							
9-10							
11+							

Dökkblátt segir til um hvers konar spurningar barn á tilteknu þroskaskeiði GÆTI svarað
Ljósblátt segir til um hverju SUM börn á tilteknum aldri GÆTU svarað

Læknisskoðun

- Barnalæknir
- Barnahjúkrunarfræðingur
- Kvensjúkdómalæknir
- Lögn reynsla í skoðunum á börnum
- Videocolposcope

Meðferð

- Gagnreyndar og viðurkenndar aðferðir
 - CBT og TF-CBT
 - CPT
 - EMDR
- Meðferðaraðili metur fjölda viðtala
- Viðtöl fara fram í Barnahúsi eða heimabyggð barnsins
- Meðferðaraðili skrifar vottorð fyrir Héraðssaksóknara og ber vitni fyrir dómi
 - Fylgist með framgangi máls í réttarvörslukerfinu

Fjölskyldumeðferð

- Fjölskyldumeðferð
 - TF-CBT lögð áhersla á þátttöku foreldra í meðferð
 - Að auki 1-4 viðtöl ef við á (Oft fleiri með t.d. barni og einu foreldri)
 - Flóknari fjölskylduvandi sem var e.t.v fyrir ofbeldið vísað annað.
 - Eitt fjölskylduviðtal í samstarfi við SÓK teymi í lok meðferðar ef við á. (gerandi/þolandi í sömu fjölskyldu)

Tilvísunareyðublað

- Nafn barns og grunnupplýsingar um fjölskylduaðstæður barnsins
- Forræði/forsjárlausir foreldrar
- Stjúpforeldrar
- Þjóðerni
- Búseta og fjölskylduaðstæður
- Systkini
- Vistun utan heimilis

Tilvísunareyðublað

- Tilkynningin og hver tilkynnir
- Upplýsingar vegna tilvísunar
- KOF/LOF/kynferðislegur leikur
- Áður verið í BH
- Áður til meðferðar hjá bvn.
- Lögreglurannsókn eða ekki
 - rökstuðningur

Tilvísunareyðublað

- Nánari upplýsingar um vanda barnsins
- Innan fjölskyldunnar
- Innan félagahópsins
- Skóla/vinnu
- Greining og meðferðarúræði

Tilvísunareyðublað

Óskað er eftir:

- Könnunarviðtal
- Skýrslutaka
- Læknisskoðun
- Greining og meðferð

Skýrslutökur

- Tilvísun í BH send samhliða bréfi til lögreglu
- Skýrslutaka í Barnahúsi eða á lögreglustöð (15-18 ára)
- Ef barn fer í skýrslutöku annars staðar en í BH þarf BH að fá endurrit úr skýrslutöku eða góða greinargerð um framburð barns

Könnunarviðtöl

- Meintur gerandi undir sakhæfisaldri
- Kynferðisleg hegðun, leikir eða teikningar
 - Skilgreiningar á leikur/brot
- Systkini brotþola
- Mál á gráu svæði
- Barn/foreldrar vilja ekki kæra
- Rökstuðningur bvn. ef mál eru ekki kærð til lögreglu
- Samráð við lögreglu um könnun ef við á

Greining og meðferð

- Allir þolendur kynferðisofbeldis eiga rétt á meðferðarviðtölum í BH, óháð lögreglurannsókn
- Þolendur eða vitni í LOF málum eiga rétt á meðferð eftir skýrslutökur
- Meðferð í samráði við bvn. oftast 10-20 skipti
- Meðferð fyrir 18-20 ára hafi mál borist BH fyrir 18 aldur í samráði við bvn.

Samskipti við barn fyrir BH

- Hvenær á bvn. að tala við barnið?
 - Upplýsingar frá þriðja aðila
 - Kynferðisleg hegðun/leikur
 - Kynferðislegar teikningar
 - Systkini brotþola
 - Mál á gráu svæði
 - Börn/unglingar sem gefa eitthvað í skyn
 - Jafnaldrar (15-18 ára)
 - Forræðisdeilur

Samskipti við barn fyrir BH

- Hvenær á bvn. ekki að tala við barnið
 - Oft óþarfi að bvn. ræði sérstaklega við barn áður en könnun/skýrslutaka fer fram
 - Ef barn hefur sagt frá ofbeldi og tilgreinir meintan geranda
 - Ef vitni eru af ofbeldinu
 - Getur valdið barninu óþarfa álagi
 - Getur spillt upplýsingum
 - Getur valdið því að barninu finnist það vera búið að segja frá

Hvernig á að tala við börn

- Gott að hafa samráð við BH áður en rætt er við barn
- Hvaða upplýsingum er verið að leita eftir
 - Varð barnið fyrir ofbeldi
 - Hver er meintur gerandi/tengsl
 - Er barnið í hættu
 - Þarf mál að fara í lögreglurannsókn

Hvernig á að tala við börn

- Nota opnar spurningar
- Ekki lokaðar spurningar
- Ekki leiðandi spurningar
- Ekki yfirheyra barnið
- Engar atvikalýsingar
- Ekki spyrja um fjölda tilvika
- Ekki tímasetningar nema brýn þörf sé á
 - T.d. vegna sakhæfisaldurs

Tegundir spurninga

- Leiðandi spurningar
 - Ætlun
 - Tilgátur
- Lokaðar spurningar
 - Já/nei spurningar
 - Þvingandi spurningar
- Opnar spurningar
 - HV .. Spurningar
 - Segður mér frá því ... spurningar

Þorbjörg Sveinsdóttir - Barnahús

- Munum hlutverk hvers og eins í ferlinu
 - Barnaverndarnefnd
 - Lögregla
 - Héraðsdómstólar
 - Barnahús
- Munum að halda framburði barnanna sem hreinustum

Takk fyrir

